

Dlaczego brak efektów?

Zabiegi medycyny estetycznej cieszą się coraz większym zainteresowaniem. Wraz ze wzrostem liczby zabiegów notujemy coraz więcej powikłań lub niezadowolonia z terapii estetycznych. Choć wynika to z praw statystyki, przyczyn jest dużo więcej.

Dr Piotr Niedziałkowski

Część pacjentów zgłasza brak lub zbyt krótkotrwałe efekty, czy też nadkorekcję, deformację, u innych występują reakcje alergiczne, przewlekłe obrzęki, poparzenia, blizny, zakażenia, ziarniniaki lub trudno gojące się ropnie. Opisywane są również przypadki zatorowości tętniczej lub żyłnej z następową utratą wzroku lub nekrolizą skóry.

Kiedy pojawia się problem, najczęściej słyszemy odpowiedź: tak zareagował organizm, to jest alergia, jakieś problemy autoimmunologiczne, o których nie wiadomo, organizm szybciej rozkłada produkt itp. Często pacjent zostaje pozostawiony sam sobie.

Poprawa urody czy problemy zdrowotne?

Celem zabiegu estetycznego jest zawsze poprawa wyglądu. Należy o tym pamiętać decydując się na zaproponowaną terapię. Większość pacjentów wierzy, że możliwość powikłań ich nie dotyczy. Nic bardziej mylnego...

Bez pytania i większego zainteresowania podpisują dokumenty, zgadzają się na wykonywane „w biegu” zabiegi, kierują się niską ceną oraz promocjami, uczestniczą, jako modele, w szkoleniach, gdzie zabiegi wykonywane są w sposób „hurtowy”. Nie wspomnę już o braku zainteresowania tym, kto wykonuje zabieg. **Zawsze zastanawia mnie ten fenomen zachowania większości pacjentów medycyny estetycznej.**

Mając na uwadze dobro pacjentów i wysoką jakość usług w medycynie estetycznej uważam, że wyedukowany pacjent może zmienić rynek medycyny estetycznej na lepsze, dlatego postaram się przedstawić kilka ważnych czynników, które należy ocenić podczas korzystania z zabiegów medycyny estetycznej. **Brak spełnienia chociażby jednego może prowadzić do braku efektu lub ciężkich powikłań.** Zazwyczaj pacjenci dowiadują się tego po czasie, kiedy pojawi się problem. Niestety brak świadomości i łatwowierność mają swoją cenę.

Odpowiednie wykształcenie

Lekarz powinien przedstawić pacjentowi swoje kwalifikacje, czyli prawo wykonywania zawodu i/lub dyplom ukończenia szkoły z zakresu medycyny estetycznej.

Zaświadczenia ukończenia pojedynczych kursów nie są podstawą do bezgranicznego zaufania. Taki dyplom może wystawić każdy każdemu.

Należy przedstawiać dokumenty potwierdzone przez Uczelnie lub Stowarzyszenia.

Pomimo, że medycyna estetyczna kojarzona bywa ze specjalnością dermatologa, tak naprawdę nie ma swojej specjalizacji, a lekarzem medycyny estetycznej może zostać doksztalcący się w tej dziedzinie lekarz każdej innej specjalności.

Medycyna estetyczna obejmuje procedury, których stosowanie jest prawnie dopuszczalne wyłącznie przez lekarzy posiadających prawo wykonywania zawodu.

Zakres kompetencji lekarza medycyny estetycznej oraz zaawansowania zabiegów z tej dziedziny lokują się między kosmetologią a chirurgią plastyczną.

Wiedza medyczna jest niezbędna do odpowiedniej kwalifikacji do zabiegu i możliwości przewidywania zagrożeń.

Odpowiedzialność za zabieg

Za całość zabiegu odpowiada lekarz zlecający. Osobiście jestem przeciwnikiem przekazywania realizacji zabiegów osobom trzecim, w szczególności osobom niemedyceznym np. kosmetologom. Odważny lekarz i odważny pacjent...

Doświadczenie zawodowe

Doświadczenie zawodowe jest gwarantem bezpieczeństwa i wiedzy medycznej. **Warto prześledzić karierę medyczną lekarza, który będzie wykonywał zabieg.** Lekarz zdobywa doświadczenie podczas leczenia pacjentów lub przez regularne wykonywanie zabiegów medycyny estetycznej. Pamiętajmy, że medycyna uczy pokory, a tą nabywa się wraz z latami praktyki. Dobrze, żeby lekarz posiadał specjalizację.

Czas wizyty

Na czas wizyty składa się wywiad lekarski, analiza badań i przyjmowanych leków, przedstawienie proponowanej terapii, omówienie zabiegu i postępowania

Kierowanie się jedynie ceną zabiegu jest balansowaniem na linie i liczeniem na szczęście

po zabiegu, uzupełnienie dokumentacji medycznej, wykonanie dokumentacji fotograficznej oraz wykonanie zabiegu.

Według mnie pierwsza wizyta powinna trwać minimum godzinę, zaś kolejne minimum 30 minut, w zależności od rodzaju zabiegu. Pacjent estetyczny powinien być prowadzony, podobnie jak pacjent chory, przez jednego lekarza. Im krótsza wizyta tym spotkanie pacjent – lekarz nabiera bardziej charakteru biznesowego niż medyczno-estetycznego.

Prawidłowa diagnoza

Pacjent zgłasza się do lekarza medycyny estetycznej z określonym problemem estetycznym. Bezpieczne i skuteczne wykonanie zabiegu zależy od przyczyn powstania problemu, anatomii, stanu zdrowia, zastosowanej techniki, wiedzy medycznej i smaku estetycznego. **Diagnoza i wybór terapii powinny zawsze leżeć po stronie lekarza, który odpowiada za całość efektu.** Pacjent przychodzi z problemem, lekarz

Dr n.med. Piotr Niedziałkowski

- specjalista chorób wewnętrznych i alergologii, dyplomowany lekarz medycyny estetycznej, Prezes Polskiego Towarzystwa Lekarzy Medycyny Estetycznej „POLME”.

www.polme.pl

dobiera rozwiązanie. Zamiana ról często kończy się problemem obu stron.

Sprawdzone techniki

W medycynie estetycznej określona procedura może być wykonana wieloma technikami. Wszystko zależy od doświadczenia operatora oraz wiedzy na temat stosowanego urządzenia lub materiału. **Pacjent powinien być wcześniej poinformowany o technice zabiegu.**

Przed niektórymi zabiegami laserowymi należy wykonać próbę, a parametry na jakich pracuje lekarz powinny być w granicach określonych przez producenta. Lekarz zobowiązany jest również wcześniej poinformować o przekroczeniu parametrów zabiegowych lub o zastosowaniu materiałów niezgodnie z ich wskazaniami przez producenta. To wszystko powinno być opisane w historii choroby.

Plan rewitalizacji

Jest to ustalony z pacjentem, dostosowany do jego potrzeb i możliwości finansowych program rewitalizacji skóry i organizmu. Plan może ulegać pewnym modyfikacjom, jednak pozwala pacjentowi na wcześniejsze przygotowanie i zapewnia bezpieczeństwo terapeutyczne. Plan potwierdza wiarygodność intencji medycznych i wiedzy estetycznej lekarza. Brak planu to podejście biznesowe.

Należy pamiętać, że niektóre zabiegi mogą niwelować wcześniej wykonane, dlatego tak ważne jest logiczne ich zaplanowanie.

Dostępność lekarza

Możliwość stałego kontaktu z lekarzem wykonującym zabieg to podstawowy przywilej pacjenta.

Wywiad lekarski

Podstawą skutecznej terapii estetycznej jest dobrze zebrany wywiad lekarski. Prawidłowy wywiad lekarski obejmuje wszystkie aktualne problemy zdrowotne, wywiad rodzinny, przebyte choroby, przyjmowane leki oraz analizy wyników badań laboratoryjnych czy kart informacyjnych leczenia szpitalnego. Na podstawie całokształtu obrazu klinicznego lekarz może określić, czy u pacjenta występują subkliniczne stany zapalne, niedobory lub zaburzenia hormonalne, a tym samym zwiększone ryzyko powikłań.

Ocena stanu skóry

Dobrym obyczajem powinna być ocena stanu skóry przed rozpoczęciem zabiegów medycyny estetycz-

nej, dokonana przez dermatologa. W szczególności jest to zalecane u pacjentów z aktywnymi zmianami zapalnymi czy znamionami.

Wykonywanie zabiegów na chorej skórze jest igraniem ze zdrowiem pacjenta.

Dokumentacja medyczna i fotograficzna

Każdy pacjent musi mieć założoną historię choroby, która jest jego własnością. Pacjent może uzyskać taką historię na życzenie. Dokumentacja powinna zawierać wywiad lekarski, ustalony plan rewitalizacji, opis zabiegu z uwzględnieniem zastosowanych materiałów, urządzeń i parametrów czy leków oraz zalecenia pozabiegowe. **Pacjent powinien podpisać świadomą zgodę na zabieg i zaakceptować jego cenę.** Zabiegi medycyny estetycznej są opodatkowane 23% VAT. Proszę pamiętać, że historia choroby stanowi dokument, z jednej strony potwierdzenia wykonania zabiegu oraz przyjęcia wynagrodzenia przez lekarza, z drugiej zaś jest podstawowym dokumentem w razie ewentualnych roszczeń. Prawo nie przewiduje przyjmowania pacjentów za darmo.

W gabinecie kosmetycznym nie obowiązuje dokumentacja medyczna. Tworzona tam dokumentacja nie musi być odpowiednio długo przechowywana i nie stanowi podstawy do roszczeń w przypadku powikłań zdrowotnych.

Integralną częścią dokumentacji medycznej jest dokumentacja fotograficzna.

Pacjent nie powinien zezwalać na wykonywanie zdjęć telefonem komórkowym. Dokumentacja fotograficzna podlega takim samym prawom jak pozostała dokumentacja medyczna i musi być odpowiednio przechowywana. Dokumentacja wykonana telefonem komórkowym nie spełnia tych zasad, zazwyczaj pacjent jest pokazywany osobom trzecim bez jego wiedzy.

Dokumentacja fotograficzna powinna być wykonywana zawsze w tych samych warunkach oświetlenia.

Omówienie zabiegu

Przed każdym zabiegiem lekarz powinien poinformować pacjenta o dokładnym przebiegu zabiegu, korzyściach i zagrożeniach, terapiach zastępczych oraz zaleceniach po zabiegu i wizytach kontrolnych.

Profilaktyka zdrowotna

Samo wykonanie zabiegu to połowa sukcesu. **Po każdym zabiegu medycyny estetycznej powinny być zalecane terapie mające na celu poprawę stanu miejscowego i ogólnego organizmu.** Przykładem może

być zastosowanie terapii antyoksydacyjnej u pacjentów poddawanych terapii laserowej lub po implantacji kwasu hialuronowego. Każdy pacjent medycyny estetycznej powinien otrzymać zalecenia dotyczące profilaktyki zdrowia.

Aktualny stan zdrowia

Udany zabieg medycyny estetycznej to wynik synergii wielu czynników. Pracując na skórze, należy pamiętać, że pracujemy na całym organizmie. Wiele powikłań może wystąpić, nawet jeżeli zabieg został wykonany na zdrowej skórze. Jest to spowodowane zaburzeniami ogólnoustrojowymi, takimi jak przewlekłe stany zapalne, niedobory, zaburzenia układu immunologicznego, nadmiary żywieniowe czy stresy i interakcje lekowe.

Często przewlekłe stany zapalne powodują zanikanie kwasu hialuronowego w ciągu miesiąca, a nadmierna aktywacja układu odpornościowego lub niewydolność immunologiczna prowadzi do ciężkich zakażeń. Tylko doświadczony lekarz jest w stanie dokonać prawidłowej oceny i dobrać odpowiedni zabieg.

Ukrywanie przez pacjenta chorób może być przyczyną trudnych do wyleczenia powikłań. Pacjenci nie wiedzą, że pewne „zwiewne objawy” są początkiem poważnej choroby i dopiero rozmowa z lekarzem uświadamia im ten problem. Oczywiście w gabinecie lekarskim obowiązuje tajemnica lekarska (inaczej jest w gabinetach osób niemedycznych, które wykonują zabiegi medycyny estetycznej).

Historia zabiegów estetycznych

Dla własnego dobra pacjent powinien poinformować lekarza o przebytych zabiegach. Powodów

Wybierajmy lekarzy, którzy poświęcają naszemu zdrowiu i urodzie odpowiednio dużo czasu

jest wiele, chociażby kompatybilność materiałów, ocena procesu gojenia, sumowanie się efektów czy możliwość dobrania odpowiednich terapii i przewidywanie powikłań.

Przyjmowane leki, suplementy i zioła

Każdy przyjmowany lek, suplement czy zioła mogą pogorszyć przebieg zabiegu. **Pacjent powinien przygotować listę przyjmowanych substancji i przedstawić ją przed zabiegiem.** Tylko lekarz jest w stanie wyeliminować zagrożenia w tym zakresie.

Plany życiowe

Niektóre zabiegi medycyny estetycznej wiążą się z krótszą lub dłuższą rekonwalescencją. Należy dopytać się o czas gojenia, możliwość opalania czy podróży samolotem. Nie bez znaczenia są zaplanowane terapie stomatologiczne.

Oczekiwania pacjenta

Pacjent powinien jasno określić swoje oczekiwania i wymagać od lekarza przedstawienia dostępnych terapii. Proszę pamiętać, że nie ma jednej terapii na wszystko, ale na każdy problem może być wiele terapii. **Przedstawienie tylko jednej, budzi podejrzenie uczestniczenia w procesie biznesowym a nie medycznym.** Pacjent powinien domagać się logicznego planu poprawy skóry.

Jakość materiałów i urządzeń

Kolejnym decydującym czynnikiem wpływającym na bezpieczeństwo zabiegu jest jakość zastosowanych materiałów oraz urządzeń. Wszystkie powinny mieć odpowiednie certyfikaty medyczne, dopuszczające do zabiegów medycyny estetycznej.

Pacjent musi być szczegółowo poinformowany o stosowanym środku oraz o parametrach jakie będą zastosowane.

Należy sprawdzić, czy np. podawany kwas hialuronowy jest oryginalnie zapakowany, a także czy dany sprzęt przechodzi coroczne przeglądy techniczne.

Cena zabiegu

Pacjenci szukający tanich zabiegów są narażeni na gorszą jakość materiałów i sprzętu. Nic nie jest za darmo i naprawdę nie umiem sobie wytłumaczyć jak zabieg może kosztować taniej niż koszty zakupu materiałów lub sprzętu. Niska cena powinna zawsze budzić podejrzenie nieprawidłowości.

Aseptyka gabinetu

Od wejścia do gabinetu należy obserwować wszystko co jest związane z aseptyką:

- przygotowanie lekarza do zabiegu,
- zastosowanie jałowych rękawic (jałowe rękawice są pakowane po 2 sztuki),
- użycie jałowych gazików,
- jednorazowego sprzętu,
- umiejscowienie gabinetu (obok fryzjera, manicure itp).

Należy pamiętać, że podczas zabiegów manicure, pedicure czy strzyżenia włosów dochodzi do rozprzestrzeniania się ogromnej liczby bakterii choroobotwórczych.

Nikt nie zdaje sobie z tego sprawy do czasu pojawienia się ciężkich do wyleczenia zakażeń. Nie trzeba być specjalistą, żeby wyobrazić sobie unoszący się pył piłowanych, brudnych paznokci. Przypominam, że bakterie są niewidoczne dla oka, dlatego tak ważna jest świadomość ich istnienia.

Podczas zabiegów z nakłuwaniem skóry zawsze powinny być stosowane jałowe rękawice i gaziki.

Produkty do medycyny estetycznej są coraz częściej pakowane pojedynczo, czyli dla jednego pacjenta. Lekarz zobowiązany jest do otwarcia produktu przy pacjencie. Koniecznie należy sprawdzić datę ważności.

Na wypadek reanimacji

Każdy gabinet lekarski ma obowiązek posiadać zestaw przeciwstrząsowy. Takiego zestawu nie

posiadają gabinety osób niemedycznych np. kosmetologiczne.

Zanim pacjent uda się na zabieg powinien zadać sobie pytanie jakim sprzętem będzie ratowany w razie utraty przytomności, drgawek, poparzenia, zaburzeń rytmu serca czy zatoru tętniczego podczas podawania kwasu hialuronowego. Nie ma zabiegów całkowicie bezpiecznych.

Mądrość pacjentów

Coraz częściej spotykam się z pacjentami, którzy bezskutecznie szukają pomocy, naprawienia tego co zostało bezmyślnie uszkodzone. Zdarza się, że po udzieleniu bezinteresownej pomocy, odsyłam takich pacjentów do osoby, która wykonała zabieg. Dlaczego? Otóż dlatego, że duża część pacjentów nie uczy się na błędach i ponownie udaje się na zabiegi do podobnych lub nawet do tych samych miejsc.... Dlaczego? Bo tam jest taniej!

Leczenie powikłań to skomplikowana i wielomiesięczna terapia, trudna zarówno dla pacjenta jak i dla lekarza. Lekarz leczący powikłanie przejmuje na siebie część odpowiedzialności za błędy, które popełnił ktoś wcześniej.

Niestety nie ma standardów leczenia powikłań i może się okazać, że udzielający pomocy lekarz może zostać oskarżony o narażenie na utratę zdrowia. Oczywiście jako lekarz chętnie służę swoją wiedzą i umiejętnościami. Uważam jednak, że leczenie powikłania leży w obowiązku osoby wykonującej zabieg. Lekarz takie umiejętności posiada. Co jednak, jeżeli pacjent wykonał zabieg u osoby niemedycznej? Warto to wszystko przemyśleć zanim poddamy się zabiegowi upiększającemu. Życie to nie telewizja, niczego nie cofniemy.

Dziś to pacjenci wyznaczają standardy w medycynie estetycznej. Im więcej będą wymagać, tym jakość usług będzie wyższa. Niestety rosnące zapotrzebowanie na zabiegi medycyny estetycznej stwarza warunki do nadużyć, a przecież każdy kto decyduje się na zabieg chciałby wyglądać lepiej a nie gorzej. Niezrozumiałym jest więc dla mnie tak małe zainteresowanie pacjentów tym, co jest wstrzykiwane, kto, w jakich warunkach i w jak długim czasie wykonuje zabieg. Świadomość czy trafiło się do biznesmena, czy do lekarza jest podstawą zadowolenia po zabiegu. Dlatego licząc na mądrość pacjentów, wierzę, że wpłyną oni na poprawę jakości i bezpieczeństwa w medycynie estetycznej. ❖